

Asia: VN/27452/2020-OM-548

Julkisuuslain salassapitoperusteiden uudistustarpeiden kartoitus

Lausunnonantajan lausunto

Mitkä ovat mielestänne nykyisten julkisuuslain 24 §:n salassapitoperusteiden kehittämistarpeet? Puuttuuko nykyisistä salassapitosäännöksistä jotain olennaista? Kuvailkaa ja perustelkaa kehittämistarvetta mahdollisimman konkreettisesti.

Viranomaistoiminnan mahdollisimman laaja avoimuus on erittäin tärkeää suomalaiselle journalismille. Avoimuudesta tulee pitää kiinni myös julkisuuslain uudistustyön yhteydessä. Viranomaisen hallussa olevien asiakirjojen julkisuutta ei pitäisi rajoittaa ilman välttämätöntä syytä (perustuslaki 12 §).

Taloustoimittajat ry haluaa kiinnittää huomiota erityisesti nykyisen julkisuuslain 24 § 1 momentin kohtaan 20, joka käsittelee liikesalaisuuksia. Kohdan nykyisen muotoilun mukaan viranomaisen asiakirjat ovat liikesalaisuuden nojalla salaisia vain, "jos tiedon antaminen niistä aiheuttaisi elinkeinonharjoittajalle taloudellista vahinkoa". Tämä vahinkoedellytyslauseke jättää viranomaiselle paljon tulkinnanvaraa.

Vaikka vahinkoedellytyslauseke edellyttää nimenomaisesti taloudellisen vahingon syntymistä, on käytännössä moni viranomainen tulkinnut lauseketta hyvin julkisuuskielteisesti. Liikesalaisuuteen vetoavalta yritykseltä ei ole yleensä edellytetty minkäänlaista näyttöä mahdollisesta taloudellisesta vahingosta, jota julkisuus aiheuttaisi. Yleensä yritykseltä ei ole edellytetty edes selvitystä siitä, miten asia on liikesalaisuus. On hyvin ongelmallista, jos yritys saa käytännössä itse päättää, mitkä viranomaisen yritystä koskevat tiedot ovat viranomaisen silmissä salaisia ja mitkä eivät.

Tällainen käytännön tulkintatapa on ristiriidassa sen kanssa, että asiakirjajulkisuuden rajoittamisen pitäisi aina perustua välttämättömään syyhyn.

Jos julkisuuslain soveltamisalaa muutettaisiin mietinnössä ehdotetulla tavalla (Oikeusministeriön julkaisuja 2023:32, lakiehdotuksen 5 §), millaisia muutoksia tämä edellyttäisi salassapitoperusteisiin? Kuvailkaa ja perustelkaa muutostarvetta mahdollisimman konkreettisesti.

-

Oletteko tunnistaneet tietojen tai asiakirjojen salassapitoa koskevaa erityislainsäädäntöä, joka on ristiriidassa julkisuuslain salassapitosäännösten kanssa? Jos julkisuuslain soveltamisalaa muutettaisiin mietinnössä ehdotetulla tavalla (Oikeusministeriön julkaisuja 2023:32, lakiehdotuksen 5 §), aiheutuisiko soveltamisalan muutoksesta konkreettisia ristiriitoja nykyisen erityislainsäädännön kanssa tai tarvetta tarkentaa erityislainsäädäntöä?

-

Hukkanen Virpi
Taloustoimittajat ry.

Hartikainen Jarno
Taloustoimittajat ry. - Henrik Wacker, johtokunnan jäsen; Virpi Hukkanen,
puheenjohtaja